

ATEŞ ve ENFEKSİYONLA TETİKLENEN ENSEFALOPATİLER

ARZU YILMAZ

3/05/2025

26. Ulusal Çocuk Nörolojisi Kongresi
Antalya

GİRİŞ ve TANIM

- Akut ensefalopati, akut olarak gelişen ve bilinç bozukluğu ve/veya mental durum değişikliği ile karakterize edilen patobiyolojik bir beyin süreci olarak tanımlanmakta
- Bu terim bir hastalıktan ziyade klinik bir durum
- Metabolik, hipoksik-iskemik, otoimmün/immün aracılı ensefalopatiler ve ilaç intoksikasyonu dahil olmak üzere çeşitli nedenleri kapsamakta

GİRİŞ

VİRAL ENSEFALİT

İMMÜN/ OTOİMMÜN
ENSEFALİT

ADEM

PARAENFEKSİYÖZ/
POST ENFEKSİYÖZ

GİRİŞ ve ITES TANIM

- Ensefalit özelliklerinin bulunmadığı ensefalopati durumları 'enfeksiyonla tetiklenen ensefalopati sendromları (ITES)' olarak adlandırılmakta
- ITES genellikle yaygın beyin disfonksiyonunu yansıtan
  - ensefalopati
  - nöbetlerle
  - daha az sıklıkla hemipleji gibi fokal semptomlarla ortaya çıkmakta
- Ancak nörolojik semptomlar enfeksiyöz ve otoimmün ensefalitle klinik olarak örtüşebilmekte

Hiroshi Sakuma¹ | Terrence Thomas² | Carly Debinski³ | Michael Eyre^{4,5} | Velda X. Han^{6,7} | Hannah F. Jones⁸ | Go Kawano⁹ | Vanessa W. Lee^{10,11} | Stephen Malone¹² | Toyotiro Matsushita^{13,14} | Shekeeb S. Mohammad¹⁵ | Takayuki Mroop^{1,16} | Hiroya Shibata^{1,17} | Margherita Nsoadim^{18,19} | Jun-ichi Takanashi²⁰ | Masashi Mizuguchi^{1,21} | Ming Lim^{10,22} | Russell C. Dale¹⁷

- Bu ensefalopati sendromlarının birçok farklı virüs tarafından tetiklenebilmesine rağmen ortak klinik ve görüntüleme özellikleri göstermesi, durumun virüsün kendisinden ziyade konağın virüse karşı geliştirdiği hücresel yanıttan kaynaklandığını düşündürmektedir
- Bu sendromlar şunlardır:
  - Geç dönemde azalmış difüzyon ile iki fazlı nöbetli akut ensefalopati (**AESD**);
  - Akut nekrotizan ensefalopati (**ANE**);
  - Febril Infection Related Epilepsy Syndrome (**FİRES**)
  - Splenial lezyonla seyreden hafif ensefalopati (**MERS**);
  - Akut fulminan serebral ödem (**AFCE**);
  - Ensefalopati ve çoklu organ yetmezliği ile seyreden akut şok (**ASEM**) (önceden 'hemorajik şok ve ensefalopati sendromu [HSES]' olarak bilinirdi)

İTES TANI KRİTERLERİ

Başlangıç şekli

Gerekli: İlk nörolojik bulgunun başlamasından önceki bir hafta içinde başlayan önceki bir febril hastalık.

Yaygın: Ateş genellikle nörolojik bulgudan önce başlamıştır.

Klinik

Gerekli: Bilinç seviyesinde letarji veya kişilik değişikliği.

Yaygın: Bu semptomlar, spleniumda geri dönüşümlü saatten uzun sürmeyebilir.

Nöroradyolojik ve diğer

Gerekli: Her bir sendrom

Dışlanması gereken hastalıklar

Ensefalit (hem enfeksiyöz hem de otoimmün),
Diğer inflamatuvar (sistemik olanlar dahil),
nörolojik (epilepsi, inme),
metabolik (doğuştan metabolizma bozukluğu,
mitokondriyal, Reye sendromu),
travmatik ve toksik akut ensefalopati
nedenlerinin dışlanması

GİRİŞ ve BULGULAR

- Ayırıcı tanıda ensefaliti dışlamak, tedavi ve prognoz açısından önemlidir
- Temel ITES kriterleri **enfeksiyon sonrası** başlayan **ensefalopati** (bilinç düzeyinde azalma ya da değişiklik, mental durum değişikliği, letarji veya kişilik değişikliği) dahil nörolojik semptomların varlığını içerir
- **Nöbetler** sık gözlenen diğer semptomlardır
- **Diskinezi** ya da serebellar **ataksi** gibi ek semptomlar da görülebilir

GİRİŞ ve BULGULAR

- Nörolojik semptomlar tanım gereği önceki enfeksiyondan sonraki 7 gün içinde, ancak tipik olarak enfeksiyon hâlâ aktifken 2 gün içinde ortaya çıkar ve ateş genellikle devam etmektedir
- ITES tanısı aynı zamanda ensefalitin (enfeksiyon veya otoimmün) ve diğer ensefalopati nedenlerinin dışlanmasını da gerektirir, ancak ITES'in hiperakut seyri virolojik, metabolik, immünolojik ve genetik araştırmaların tam olarak yapılmasına olanak tanımayabilir
- Bazı hastalarda radyolojik fenotip olmayabilir
- Ancak ITES'in diğer tüm özelliklerini taşıyorsa, bu hastalarda destekleyici elektroensefalografi (EEG) veya biyobelirteç bulguları mevcutsa ve diğer etiyolojiler dikkatlice dışlanmışsa, 'olası ITES' tanısı konur

GİRİŞ ve BULGULAR

- ITES'i tetikleyen patojenlerin çoğu virüslerdir:

- ❖ influenza virüsü,
- ❖ insan herpes virüs-6 (HHV-6),
- ❖ respiratuar sinsityal virüs,
- ❖ rotavirüs,
- ❖ SARS koronavirüs-2

- Ancak bakteriyel enfeksiyonlar (patojenik Escherichia coli enfeksiyonu, akut fokal bakteriyel nefrit vb.) de ITES'e neden olabilir
- ITES'te beyin patolojisi, beyinde virüs varlığını gösterilemez ve beyin omurilik sıvısında (BOS) viral pcr genellikle negatiftir

Özellik	ITES	Enfeksiyöz ensefalit	Otoimmün veya inflamatuvar ensefalit
Örnekler	ANE, MERS	Herpes simpleks ensefaliti	Anti-NMDAR ensefaliti, akut dissemine ensefalomiyelit
Patofizyoloji	Enfeksiyonla tetiklenen sitotoksisite ve CNS sitokin fırtınası	Mikroorganizmanın doğrudan CNS invazyonu ve ikincil CNS parankimal hücresel infiltrasyonu	Enfeksiyon veya tümörle tetiklenen CNS parankimal hücresel infiltrasyon,
Enfeksiyon öncesi ateş/sistemik enfeksiyon	Gerekli, para-enfeksiyöz (nörolojik tablonun başlangıcında mevcut)	Yaygın, enfeksiyöz	Değişken, genellikle postenfeksiyöz olarak mevcut
Ensefalopati	Gerekli	Gerekli	Gerekli

Özellik	ITES	Enfeksiyöz ensefalit	Otoimmün veya inflamatuvar ensefalit
EEG	Anormal (yavaş ve/veya epileptiform)	Tipik olarak anormal (yavaş ve/veya epileptiform)	Tipik olarak anormal (yavaş ve/veya epileptiform)
MRI: lezyonların lokalizasyonu	Sendroma özgü spesifik (MERS'te korpus kallozum, ANE'de talamuslar, AESD'de subkortikal beyaz cevher)	Derece ve paternde değişken. Kortikal gri cevher, beyaz cevher ve derin gri cevher tutulumu yaygındır	Derece ve paternde değişken. Kortikal gri cevher, beyaz cevher ve derin gri cevher tutulumu yaygındır. MRG normal ya da özgül olmayan da olabilir
MRI: lezyonların simetrisi	Tipik olarak simetrik (HHHE hariç)	Tipik olarak asimetrik	Tipik olarak asimetrik
MRI: DWI/ADC sekanslarında difüzyon kısıtlılığı	Tipik	Mevcut olabilir (örn. HSV ensefaliti)	Nadir

Özellik	ITES	Enfeksiyöz ensefalit	Otoimmün veya inflamatuvar ensefalit
Serum veya BOS'ta nöronal otoantikörler	Yok (MERS ve FIRES'ta hafif olabilir)	Yok (HSV sonrası otoimmün ensefaliti komplike eden durumlar hariç)	Seropozitif otoimmün ensefalitlerde mevcut
BOS pleositozu	Nadir (FIRES ve MERS'te hafif)	Yaygın	Yaygın
BOS oligoklonal bantları	Yok	Eşleşmeyen bantlar olabilir	Eşleşmeyen veya yansıtılmış bantlar olabilir
CNS'de (BOS'ta) mikroorganizma varlığına dair kanıt	Nadir (MERS'te ara sıra)	Yaygın	Nadir

OLASI ITES

Kriter 3. Kesin ITES için uygun nöroradyolojik bulgular yoksa, olası ITES için aşağıdakilerden en az biri gereklidir:

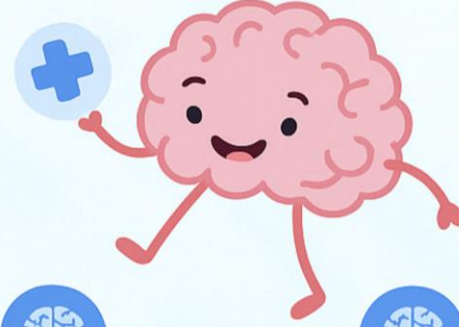
- (a) EEG'de, zemin aktivitesinde yavaşlama gibi ensefalopatiyi düşündüren bulgular;
- (b) beyin omurilik sıvısında ITES ile ilişkili inflamatuvar biyobelirteçlerin (neopterin, proinflamatuvar sitokinler vb.) yüksekliği (ancak genellikle pleositoz görülmez)

Kriter 4. ITES'e özgü nöroradyolojik bulguların yokluğunda, ayrıca şu durumların da dışlanması gerekir:

- Nonkonvulsif status epileptikus
- Ateşe eşlik eden geçici deliryum

Ateş ve Enfeksiyonla Tetiklenen Ensefalopatiler

Başlıca Alt Tipler:

ANE

Akut Nekrotizan Ensefalopatit

 Simetrik talamik lezyonlar, yüksek mortalite

FIRES

Febril Intermittan Retrakter Status Epileptikus

 Ateşi takiben başlayan dirençli status epileptikus

AESD

Akut Ensefalopati ile Difüzyon Sınırlı Lezyonlar

 "Bright tree" görüntüsü, tipik postviral ensefalopati

MERS

Mild Encephalopathy with Reversible Splenial lesion

 Hafif künik tablo, geçici splenial lezyon

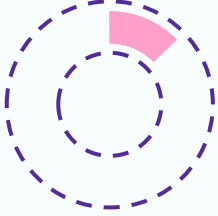
Diğer Tablolar

AHNE, HHV-6 iüşkill ensefalopati, enteroviral ensefalopatit vb,

Akut Nekrotizan Ensefalopati (ANE)

Akut Nekrotizan Ensefalopati

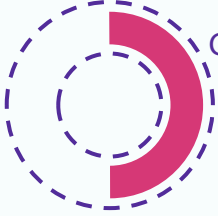
ANE, viral enfeksiyonları takiben gelişen, hızlı ilerleyen ve yüksek mortaliteye sahip, nadir bir ensefalopati formu

İlk kez 1995'te Mizuguchi tarafından tanımlandı

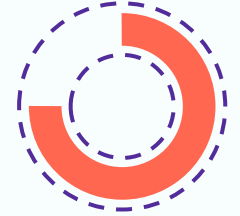
En sık ilişkilendirilen etkenler:
❖ İnfluenza A/B, HHV-6,
Varisella, COVID-19

Genellikle çocukluk çağında tanımlanmış

Patogenez: Sitokin fırtınası

Görüntüleme: Bilateral
simetrik talamik tutulum tipik

Tedavi: Steroid, IVIG, antiviral,
plazmaferez

Akut Nekrotizan Ensefalopatisi

- Viral ve bakteriyel enfeksiyonlar hastalığın patogenezinin sorumlu olan hipersitokinemiye tetiklemekte

- Genetik, metabolik ve immün bozuklukların da neden olduğu düşünölmekte

- RANBP2 mutasyonları ile ilişkili ailesel veya tekrarlayan olgular

- Bilateral simetrik talamik lezyonlar önemli

- Akut dönemde talamik lezyonlar

- ⇒ BT de hipodens

- ⇒ MR da T1 hipointens
T2 hiperintens

- Subakut dönemde lezyonlar konsantrik görünüm gösterebilmekte

Akut Nekroz

- Ateşli viral enfeksiyonu
- BOS pleositozu olması
- Radyolojik bulgular:
  - Bilateral talamusta
  - Lezyonlar sıklıkla
  - tegmentumu ve
  - Diğer alanlarda
- Hiperamonyemi olmak
- Diğer hastalıkların dışı

Ayırıcı tanı:

- ağır bakteriyel ve viral enfeksiyonlar,
- fulminan hepatit, toksik şok,
- hemolitik üremik sendrom,
- Reye sendromu, hemorajik şok ve nesefalopati sendromu,
- sıcak çarpması
- mitokondriyal hastalıklar,
- glutaric asidemi, metilmalonik asidemi,
- infantile bilateral striatal nekroz, Wernicke ensefalopatisi,
- karbonmonoksit zehirlenmesi,
- akut diffüz ensefalomiyelit,
- akut hemorajik lökoensefalopati, anjiit, arteriyel ve venöz enfarkt,
- hipoksi,
- kafa travması

Akut Nekrotizan Ensefalopatisi

- ANE için standart tedavi kılavuzlarında henüz bir fikir birliği yok
  - Japonya’da yapılan retrospektif bir çalışmada, ilk 24 saat içinde kortikosteroid uygulanması, beyin sapı lezyonu olmayan hastalarda daha iyi prognoz ile ilişkilendirilmiş
  - Intravenöz immünglobulinin etkinliği henüz kanıtlanmamış
  - Bazı yazarlar plazmaferez tedavisi ile tedavi edilen vakalarda iyi sonuç elde edildiğini bildirmiş
- ⚡ özellikle immünmodülasyon tedavisine zayıf yanıt veren hastalarda

- Kechun Li ve arkadaşlarının ANE tedavisinde plazmaferezin etkinliğini araştırdığı çalışmada plazmaferez yapılan grupta ölüm oranı daha az olarak kaydedilmiş

ORIGINAL ARTICLE

WILEY

Plasma exchange therapy for acute necrotizing encephalopathy of childhood

Kechun Li¹ | Tao Zhang² | Gang Liu¹ | Ping Jin¹ | Yong Wang¹ | Lijie Wang² | Meixian Xu¹ | Chunyi Liu¹ | Yingchao Liu¹ | Tao Zhou¹ | Yan Xu¹ | Ying Yang¹ | Bolang Fang¹ | Xin Yang¹ | Chunfeng Liu¹ | Suyun Qian¹

Akut Nekrotizan Ensefalopatisi

- ANE'in prognozu genellikle kötü
- Önceki raporlarda hastaların yaklaşık üçte ikisi mortal veya nörolojik sekel ile taburcu
- Son zamanlarda, bu hastalığın klinik ve radyolojik prognostik faktörleri incelenmiş
  - 2 yaşından küçük
  - Yüksek serum aminotransferaz düzeyi
  - Yüksek protein BOS düzeyleri
  - Simetrik beyin tutulumu
  - Fokal nörolojik bulgular

ANE'nin kötü
prognozu ile ilişkili

Yaşa bakılmaksızın ani nörolojik kötüleşmede ANE'yi düşündürmeli

OLGU SUNUMU

- ✓ 2 yaş 3 ay, bilinen hastalığı olmayan erkek hasta
- ✓ Başvuru şikayetleri: 2 gündür ateş, halsizlik, kusma ve ishal
- ✓ İzleminin ilk saatinde bilinç bulanıklığı ve nöbet

özgeçmiş

Prenatal ve
postnatal öykü
doğal

soygeçmiş

Özellik yok

OLGU SUNUMU

Fizik Muayene

- Vital bulgular:
Ateş: 38,4 °C
Kan basıncı: 110/55 mmHg
Nabız: 135/dk
- Genel durum: Kötü.
- Cilt: Hafif dehidrate görünümde
- Gözler: pupiller izokorik, ışık refleksi bilateral zayıf alınıyor

Nörolojik muayene:

- Bilinç bulanık, nonoryante nonkoopere
- GKS: 7
- Pupiller izokorik, ışık refleksi bilateral zayıf
- DTR alt ekstermitelerde artmış
- Kas gücü değerlendirilemedi
- Taban derisi refleksi bilateral ekstansör

OLGU SUNUMU

Laboratuvar

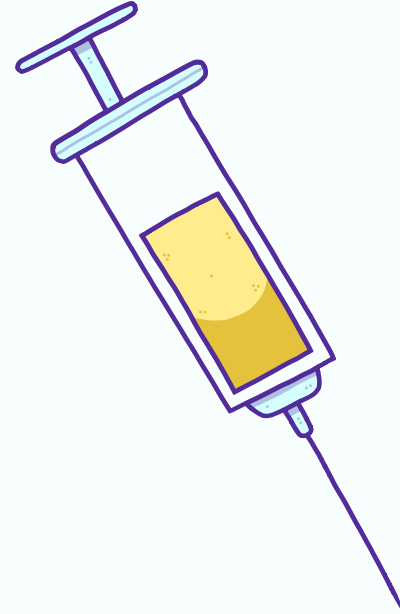
- Beyaz küre: 6370/mm³
- Hemoglobin: 11,7 g/dL
- Kırmızı küre: 4.62 milyon/mm³
- Trombosit: 139000/mm³
- C-reaktif protein: 40,9 mg/dL
- Üre: 16 mg/dl
- Kreatin: 0,22 mg/dl
- Sodyum: 139 mmol/L
- Potasyum: 3,76 mmol/L
- Klor: 113 mmol/L
- Kalsiyum: 9,1 mg/dl
- Magnezyum: 0,79 mmol/L
- Fosfor: 3,04 mg/dl
- ALT: 70 U/L
- AST: 145 U/L
- Total protein: 51 g/L
- Albumin: 35g/L
- PT: 14,6 sn
- APTT: 25,8 sn
- INR: 1,1

OLGU SUNUMU

Lomber Ponksiyon

BOS:

- Direkt bakıda hücre görülmedi
- Protein: 1090 mg/dl
- Glukoz: 84 mg/dl (eş zamanlı kan şekeri: 87)
- Kültürde üreme olmadı
- Viral panel: adenovirus zayıf pozitif
- Oligoklonal bant tip 2 ve 3 sınırda pozitif
- Limbik ensefalit paneli negatif
- Anti-MOG negatif

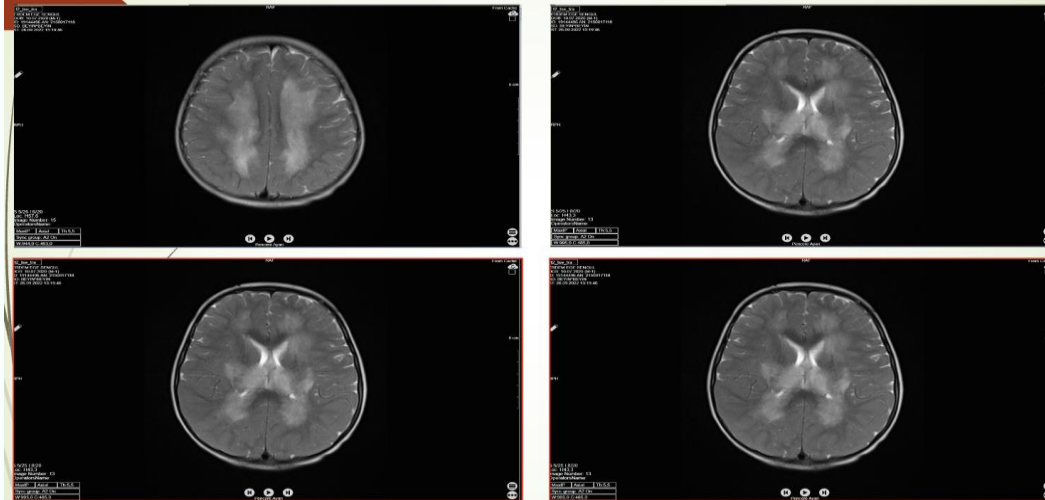

OLGU SUNUMU

Görüntüleme

Kranial MRI: Her iki serebral ve serebellar hemisferler, subkortikal ve periventriküler beyaz cevherde, mezensefalon, tektumda ve talamus düzeyinde, derin beyaz cevherde yaygın simetrik difüzyon kısıtlaması izlenmiştir. Talamusta ise hemorajik sinyaller görülmüştür

Çocukluk Çağının Akut Nekrotizan Ensefalopatisi

- Hastanın kliniği, KCFT yüksekliği, MRI bulguları ve Bos analizleri ile birlikte hastada

Çocukluk Çağının Akut Nekrotizan Ensefalopatisi

- RANBP2 mutasyonları negatif
- Tedavi: plazmaferéz, steroid, tocilizumab

Febril Enfeksiyonla İlişkili Epilepsi Sendromu

FIRES (Febril Enfeksiyonla İlişkili Epilepsi Sendromu)

- FIRES, **öncesinde sağlıklı** olan bir çocukta, **febril enfeksiyondan** 24 saat–2 hafta sonra gelişen **tedaviye dirençli status epileptikus** tablosu
- Ateş, başlangıçta olabilir veya olmayabilir

Epidemiyoloji

- Nadir görülür: **1/1.000.000** çocuk
- Genellikle **4–9 yaş** arası başlar, **erkeklerde daha sık**

FEBRİL ENFEKSİYONLA İLİŞKİ EPİLEPSİ SENDROMU

- Alta yatan **belirgin** bir enfeksiyon veya otoimmünite saptanmaz
  - **İnflamatuvar yanıt** (IL-6, IL-8, CXCL10) belirgin
  - **Otoimmünite lehine bulgular** (örneğin VGKC antikorları)

Klinik Özellikler

- Başlangıç: ÜSYE ya da gastroenterit benzeri **hafif enfeksiyon**
- Ardından hızla artan, **sık ve refrakter nöbetler**, status epileptikus gelişimi
- Nöbet tipleri: Motor, fokal, sekonder jeneralize
- EEG: Beta-delta kompleksleri, ekstrem delta brush benzeri bulgular
- MRI: Akut fazda bilateral **claustrum** hiperintensitesi
Kronik fazda **mezial temporal atrofi**

FEBRİL ENFEKSİYONLA İLİŞKİ EPİLEPSİ SENDROMU

Komplikasyonlar

- %87 olguda: **Refrakter epilepsi ve nörolojik sekeller**
- %48: Ağır mental retardasyon veya vejetatif durum

Tedavi Yaklaşımları

- **Konvansiyonel NÖİ'ler genellikle yetersiz**
  - ➡ Nöbet Önleyici ilaç(levetirasetam, valproat, fenobarbital vb.)
  - ➡ **Ketojenik diyet** (en umut verici yaklaşım)
  - ➡ **IVIG**, yüksek doz **steroid**, **immünmodülasyon** (anakinra vb)
  - ➡ **Burst-suppression koma** (midazolam, barbitürat)
  - ➡ Alternatifler: VNS, kannabidiol, hipomagnezemi tedavisi, hipotermi

OLGU SUNUMU

7 y 8 ay E

- 2 gün önce ateş ve boğaz ağrısı öyküsü
- Ateşin 2. gününde evde başlayan **generalize tonik-klonik nöbet**, >30 dk
- **BZ + LEV** ile durmayan nöbet

status epileptikus

NM

- Ateş: 38,4°C
- Genel durumu kötü
- Bilinç konfüze
- GKS: 8
- Anlamsız sesler çıkarıyor, ağrılı uyarılarla gözlerini açıyor, ekstremitelerde çekme yanıtı mevcut
- Tonus azalmış
- Kas gücü 2-3/5
- Ense sertliği +

Özgeçmiş ve Soygeçmiş

Normal

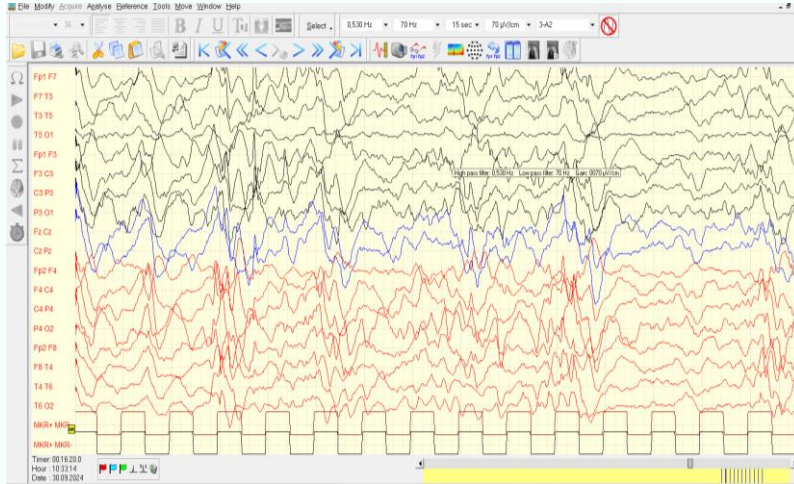
Görüntüleme

- MR Beyin: Normal
- EEG: Diffüz yavaşlama + multifokal epileptiform aktivite

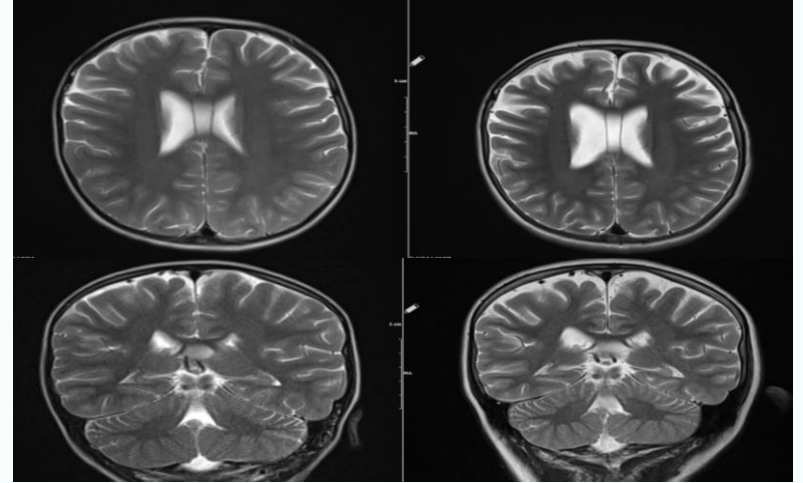
Laboratuvar

- BOS: Normal
- Otoimmün panel, metabolik testler: Negatif
- Viral PCR: Negatif
- CRP ve ferritin hafif yüksek

OLGU SUNUMU

EEG:NKS/PLED+DELTA BRUSH+ATEŞ DEVAM → FİRES

TANI: **FIRES** → Başvuru öncesi enfeksiyon + refrakter status epileptikus + altta yatan neden saptanamaması

AKUT ENSEFALOPATİ İLE BİFAZİK NÖBETLER VE GEÇ AZALMIŞ DİFÜZYON (AESD)

AKUT ENSEFALOPATİ İLE BİFAZİK NÖBETLER VE GEÇ AZALMIŞ DİFÜZYON

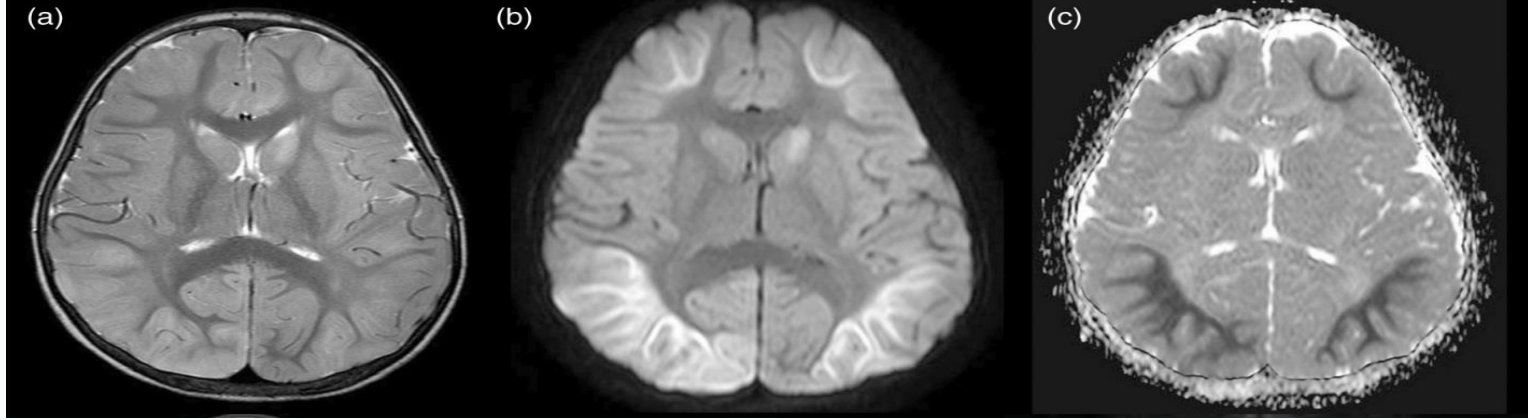
- AESD, febril enfeksiyonları takiben ortaya çıkan, **iki aşamalı nöbet seyri ve karakteristik görüntüleme bulguları ile tanınan** akut ensefalopatik bir sendrom
- **Parainfeksiyöz ensefalopatiler** içinde özellikle **Doğu Asya kökenli** serilerde sık
  - ➡ Japonya'da yapılan epidemiyolojik çalışmalarda, AESD tüm akut ensefalopatilerin %30-35'i (Kasai et al., 2020)
- Patolojik kesin mekanizması bilinmemekle birlikte, **glutamat aracılı eksitotoksisite ve nöroenflamatuvar yanıt** suçlanmakta

Klinik Seyir - “Bifazik” Karakteristik

Faz	Zaman	Klinik Özellikler
Erken Faz	1. gün	Genellikle uzun süren febril nöbet (≥ 30 dk), ardından bilinçte düzelme
Geç Faz	4.–6. gün	Tekrar nöbetler veya bilinç bozulması gelişir
Geç Dönem	7. gün ve sonrası	MR'da “bright tree görünümü” → subkortikal beyaz cevherde difüzyon kısıtlılığı

Görüntüleme ve Tanı

- **DWI-MR:** 5.–7. günlerde subkortikal alanda **ağaç dalı benzeri difüzyon kısıtlılığı** (“bright tree”)
- **EEG:** Diffüz yavaşlama, multifokal epileptiform aktivite
- **BOS** genellikle normal; nadiren hafif protein yüksekliği olabilir

T2 ağırlıklı görüntülerde kortekste ödemli görünüm

ADC görüntülerde aynı bölgelerde hipointens görünüm

DWI görüntülerde bilateral frontoparietal subkortikal beyaz cevherde simetrik sinyal artışı (parlak ağaç görünümü)

AKUT ENSEFALOPATİ İLE BİFAZİK NÖBETLER VE GEÇ AZALMIŞ DİFÜZYON

Tedavi Yaklaşımı:

- **Yüksek doz steroid, IVIG**, erken dönemde
- Gerekirse **hipotermi tedavisi, vitamin B1-B6, L-karnitin, dextromethorphan**
- **Yoğun rehabilitasyon ve uzun dönem nörogelişimsel takip**

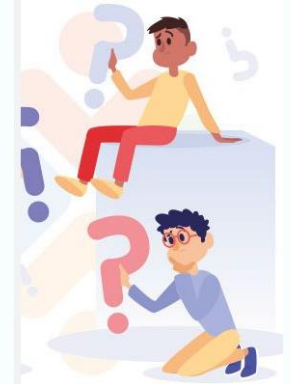
Prognoz:

- Olguların >%60'ında nörolojik sekeller (epilepsi, entellektüel bozukluk, motor disabilite) gelişebilmekte
- Bu nedenle erken tanı ve agresif tedavi önemli

OLGU SUNUMU

A. E. (6 yaş 10 ay, kız)

- İlk başvuru tarihi: 08.02.22 (4 yaş)
- 03.02.22 tarihinde bilinç durumu değişikliği, sağ kolda his ve kuvvet kaybı, sağ bacakta güçsüzlük ve yürüyüş bozukluğu nedeniyle dış merkeze başvuru;
  - Başvurudan bir hafta önce ateşli üst solunum yolu enfeksiyonu öyküsü
  - İzlemd e ellerde istemsiz hareketler ve bir kez nöbet
  - MR (DM): akut lökoensefalopati ile uyumlu bulgular
- Özgeçmiş ve Soygeçmiş: Özellik yok

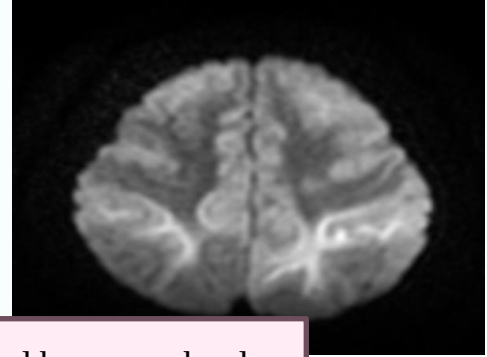
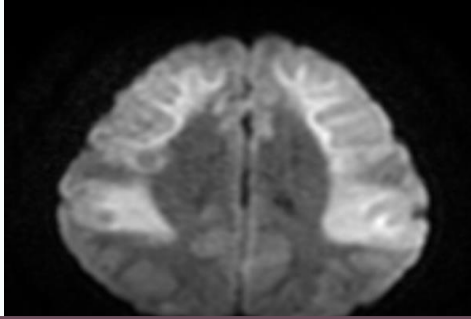
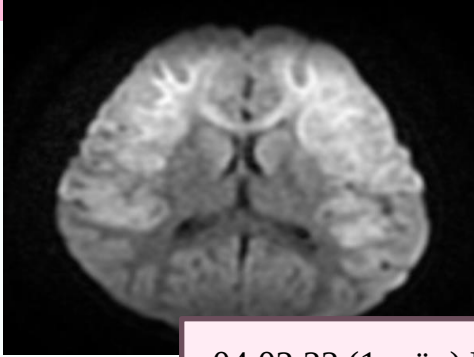
OLGU SUNUMU

- **Nörolojik Muayene;**

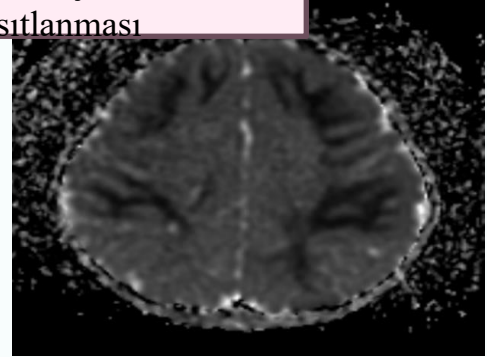
- Genel durum iyi, koopere, oryante
- **Konuşurken nesnelerin adlarını ifade etmekte zorlanma (nominal afazi)**
- **Kas gücü sağ üst ekstremitde 3/5, sağ alt ekstremitde 4/5, diğer bölgelerde 5/5**
- **Sağ ön kol ve elde hipoestezi**

- **Geliş tetkikleri;**

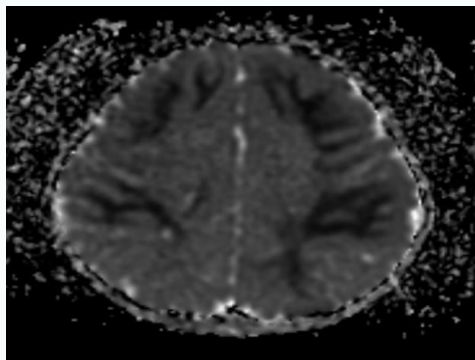
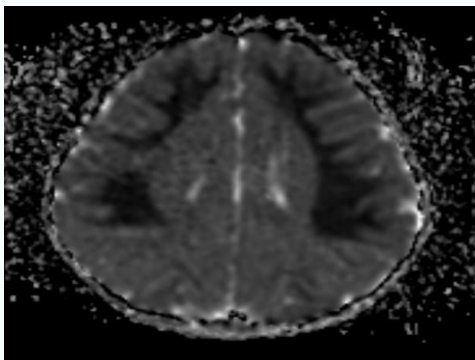
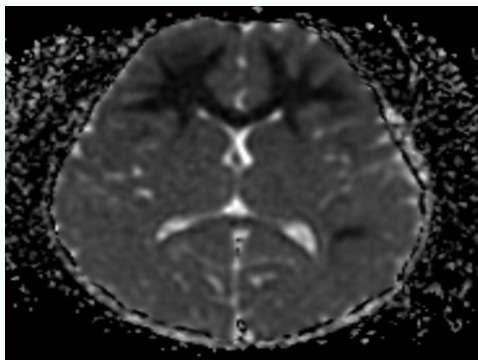
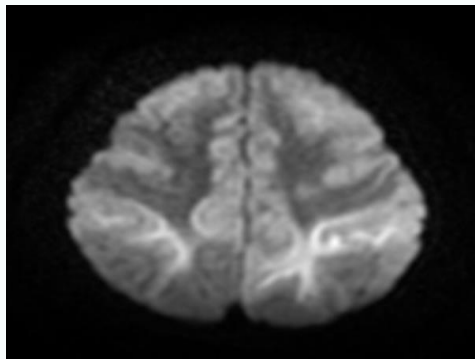
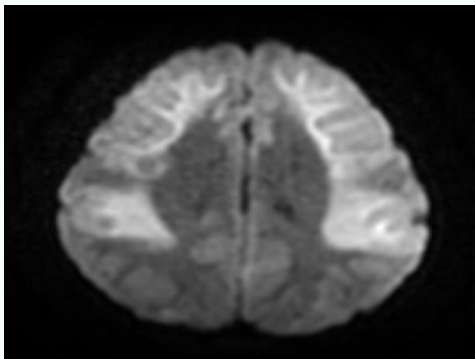
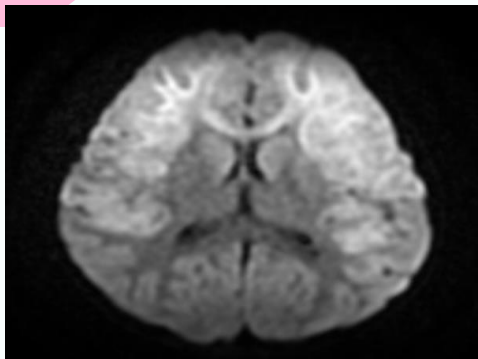
- WBC: 9040/mm³, TNS: 4780/mm³, TLS: 2930/mm³, Hb: 12.1 g/dL, PLT: 330000/mm³
- Kreatinin: 0.25 mg/dL, BUN: 10 mg/dL, Üre: 21 mg/dL
- Na/K: 138/3.9 mmol/L, Ca/P: 9.6/5.22 mg/dL
- ALT/AST: 18/69 U/L, CK: 47 U/L, CRP: 1.3 mg/L

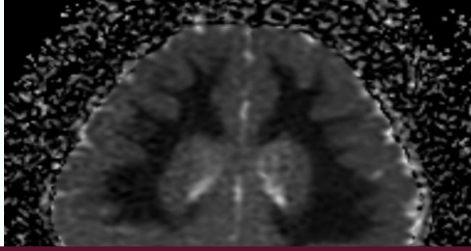
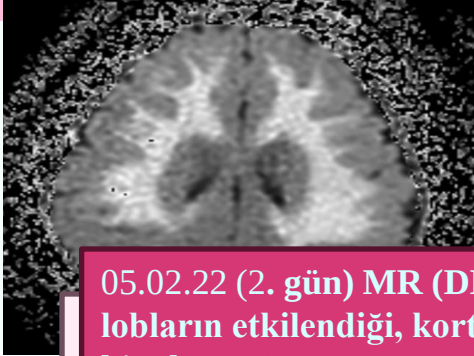

04.02.22 (1. gün) MR (DM): Her iki frontal lob subkortikal beyaz cevherde akut lökoensefalopati ile uyumlu görünümde difüzyon kısıtlanması

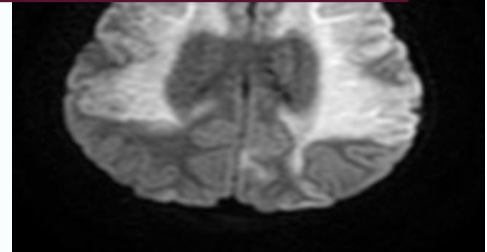
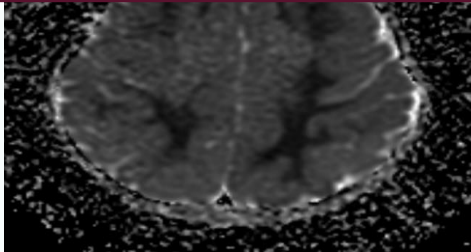

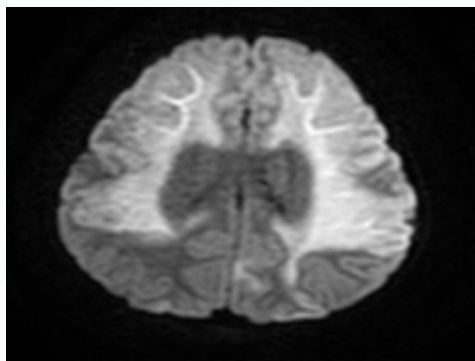
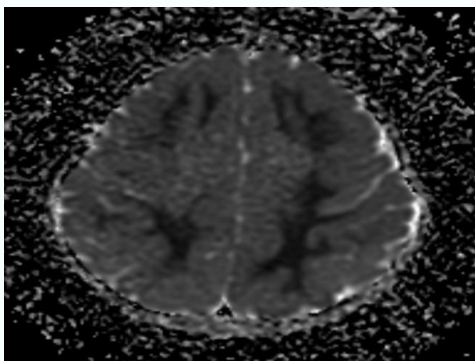
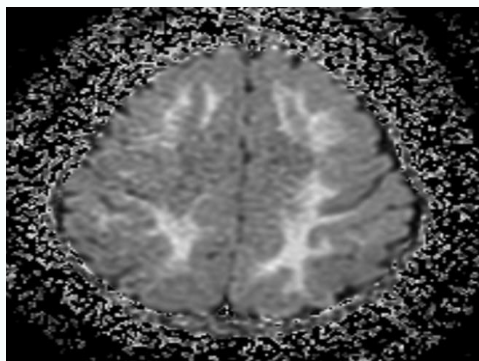
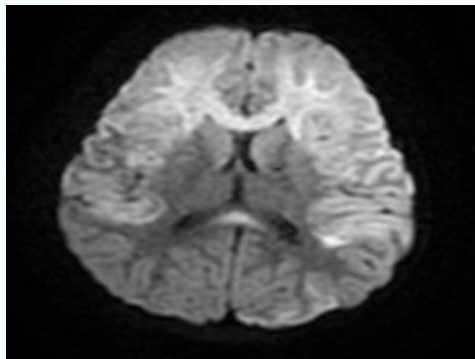
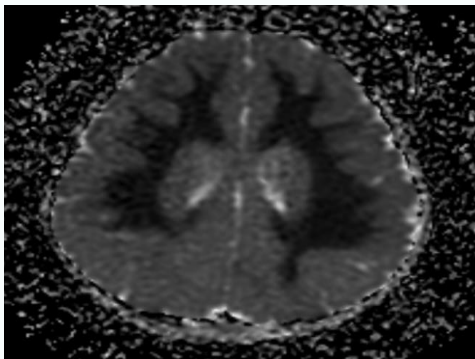
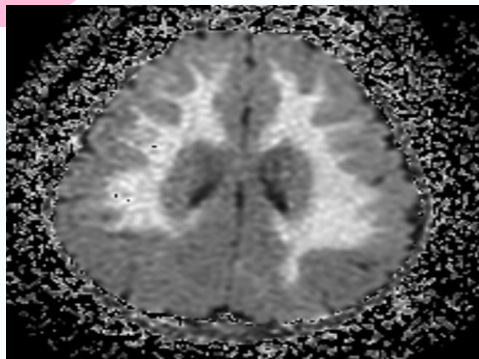

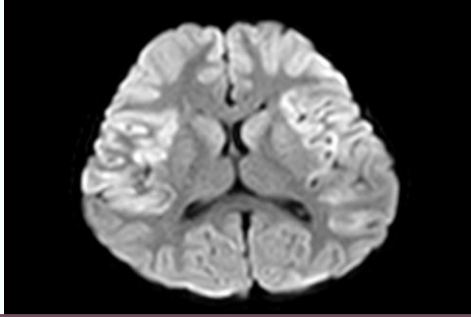
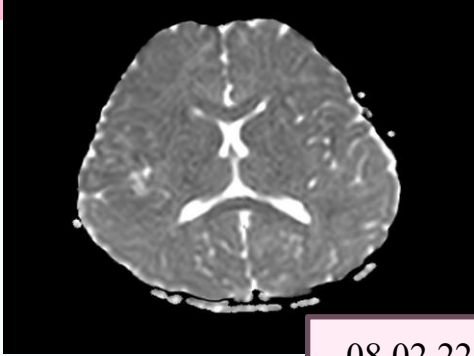

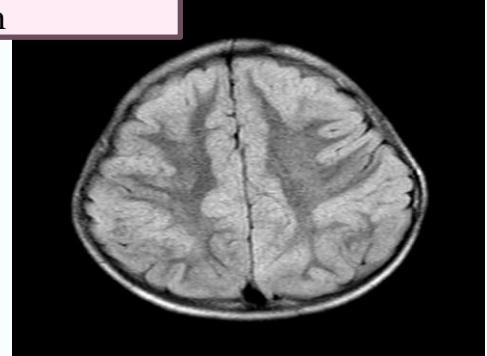
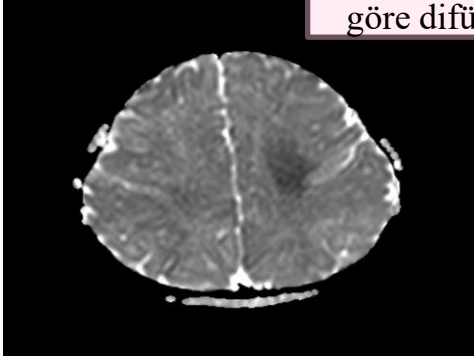
05.02.22 (2. gün) MR (DM): Her iki serebral hemisferde esas olarak frontoparietal lobların etkilendiği, kortikal ve subkortikal derin beyaz cevher alanlarını tutan, sol hipokampus ve temporookspital lobu, korpus kallozum genu ve spleniumunu da ilgilendiren, bilateral perirolandik korteksin kısmen korunduğu difüzyon kısıtlanması alanları

08.02.22 (5. gün) beyin MR: Dış merkez MR incelemeye göre difüzyon kısıtlanması bulgularında belirgin

OLGU SUNUMU

- **Tanıya yönelik tetkikler;**

- Glukoz (BOS): 63 mg/dL (PUKŞ 80 mg/dL)
- Protein (BOS): 13.2 mg/dL
- BOS direkt mikroskopi: hücre görülmedi
- BOS kültürü: üreme olmadı
- BOS IgG indeksi: < 0.64 (N)
- Oligoklonal band: Tip 1 negatif
- Anti-MOG-IgG (serum): (-)
- Anti-AQP4-IgG (BOS): (-)
- Limbik ensefalit paneli (BOS): (-)
- BOS sitolojisi: malignite yönünden negatif
- ANA: (-)
- Anti-dsDNA: 2.96 IU/mL (N)
- Nükleer antijenlere karşı antikor (ENA) paneli: (-)
- Metabolik taramalar: Nomal
- Solunum yolu panel: **RSV A/B (+), Rhinovirus (+), Metapneumovirus A/B (+) Streptococcus pneumoniae (+), Moraxella catarrhalis (+)**
- BOS menenjit paneli: (-)
- EEG: Uyku ve istirahat durumunda çekilen bu EEG normal

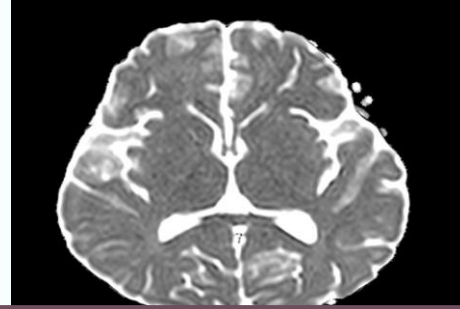
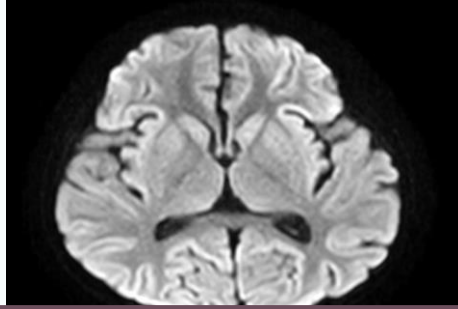
OLGU SUNUMU

Bifazik nöbetler ve geç difüzyon kısıtlılığıyla birlikte akut ensefalopati (acute encephalopathy with biphasic seizures and late reduced diffusion; AESD) tanı kriterleri	
Başlangıç	Nörolojik bulguların başlangıcından önce veya bulgularla eş zamanlı görülen ateşli hastalık
Klinik bulgular	Temel bulgu; > 24 saat bilinç bozukluğu, mental durum değişikliği, letarji veya kişilik değişikliği Sık görülen bulgular; - 1. – 2. günlerde ateş ilişkili > 30 dakika nöbetler - 3. – 7. günlerde interiktal ensefalopatinin eşlik ettiği, çoğunlukla kümeler halinde gelen fokal nöbetler
Nöroradyolojik bulgular	Temel bulgu; Nörolojik bulguların başlangıcından 3 – 14 gün sonra, MR’da subkortikal beyaz cevherde difüzyonun kısıtlanması (parlak ağaç görünümü) Sık görülen bulgular; - Kortekste difüzyon kısıtlaması - Pre- ve postsantral girusun korunması
Diğer tanıların dışlanması	Kafa travması, hipoksik-iskemik ensefalopati, hipoperfüzyon hasarı ve menenjit gibi AESD’yi taklit edebilecek nedenlerin dışlanması
Olası AESD	Akut dönemde MR’da parlak ağaç görünümünün saptanamaması durumunda; - Parlak ağaç görünümü için tipik bölgede T2/FLAIR subkortikal hiperintensite - Periolandik bölgenin korunduğu, frontal veya frontoparietal bölgelerde hipoperfüzyon bulguları

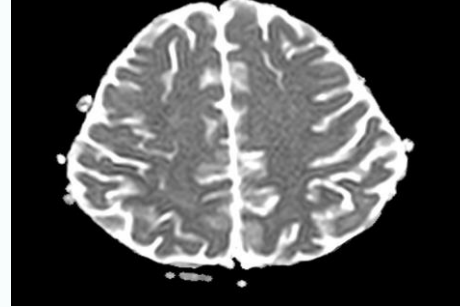
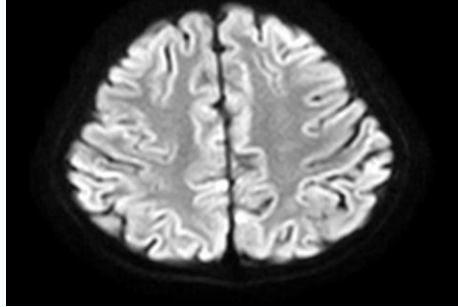
Recently, in the last decade, a new viral-associated encephalopathy, acute encephalopathy with biphasic seizures and restricted diffusion (AESD), has been described mainly from the Asian continent.^[4] As the name suggests, this entity is characterized by a prolonged seizure with fever for 1–2 days followed by spontaneous improvement and this followed by worsening of clinical state with cluster of seizures, altered sensorium 3–4 days later. The second phase is characterized by areas of restricted diffusion on the magnetic resonance imaging (MRI). Soon, there were reports of children presenting with acute encephalopathy, seizures, and restricted areas of diffusion on MRI at presentation itself but without the characteristic biphasic clinical picture. They had relatively severe clinical course and poor prognosis.^[1] The label of AESD is not appropriate for this group. Presentation as acute encephalopathy, restricted areas of diffusion seen in both gray and white matter that is the hallmark of this condition, makes use of the term acute leukoencephalopathy with restricted diffusion (ALERD) more appropriate for this condition. Those occurring in the setting of an infection can be termed as infectious ALERD as similar presentation is seen with toxins such as cranial irradiation, therapeutic agents, and

- Hasta klinik ve radyolojik bulgularının seyri ve akut ensefalopatinin diğer nedenlerinin dışlanması ile enfeksiyon ilişkili difüzyon kısıtlamasının eşlik ettiği akut lökoensefalopati (acute leukoencephalopathy with restricted diffusion; AESD) tanısı aldı

OLGU SUNUMU

21.02.22 (18. gün) beyin MR: Normal sınırlarda difüzyon MR, yeni gelişimli hafif serebral atrofi ve lateral ventrikül gövde kesimlerinde hafif dilatasyon

Reversible Splenic Lezyonlu Hafif Ensefalopati (MERS)

MERS

Tanım:

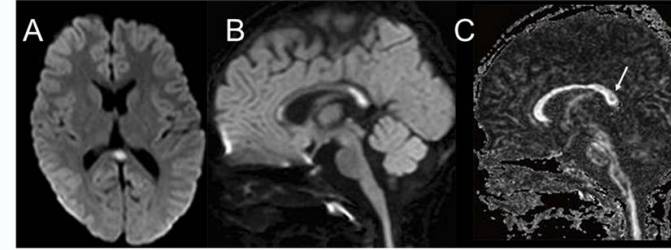
- MERS, geçici nörolojik belirtiler ve karakteristik MRG bulgularıyla seyreden, genellikle enfeksiyon sonrası ortaya çıkan bir ensefalopati sendromu
- Sıklıkla **nöbet sonrası fokal bulgularla** kendini göstermekte
- **İnme ile karışabilir**, ancak lezyonlar geri dönüşlü
- **ADC değerlerinin çok düşük olması**, iskemik inmeden ayırırda kritik öneme sahip
- Olgular genellikle **kendiliğinden düzer**

Özellik	Açıklama
Lezyon yeri	Korpus kallozum spleniumunda, oval lezyon (tip 1); bazı olgularda ön kollara ve beyaz cevhere yayılım (tip 2)
MRG bulguları	DWI'de yüksek sinyal, ADC haritasında düşük sinyal, FLAIR'de hiperintens; gadolinyum tutulumu yok
Klinik belirtiler	Bilinç değişikliği, deliryum, nöbet, fokal nörolojik defisitler
Prodromal dönem	Ateş, öksürük, gastrointestinal semptomlar gibi enfeksiyon bulguları

MERS Tanı ve Tedavi

❖ Tanı, **manyetik rezonans görüntüleme (MRG)** ile konur:

- DWI'de hiperintens
- ADC'de hipointens
- FLAIR'da belirginlik
- Genellikle **tip 1** (yalnızca spleniumda) lezyonlar; bazen **tip 2** (ön korpus kallozum ve beyaz cevhere yayılım)

❖ Tedavi çoğunlukla **destekleyicidir**, spesifik antiviral veya antiepileptik tedavi gerekmez

❖ Klinik ve radyolojik iyileşme genellikle **1–2 hafta içinde** gözlenir

OLGU SUNUMU

- 5 yaşında erkek hasta
- Nöbet geçirme , uykuya eğilim sebebiyle DM çocuk acile başvurmuş
- Yoğun bakım ihtiyacı üzerine hastanemiz ÇYBÜ'ne sevk

özgeçmiş

Prenatal ve
postnatal öykü
doğal

soygeçmiş

Özellik yok

OLGU SUNUMU

Nörolojik Muayene

- **Bilinçte dalgalanma, GKS: 10**
- IR+/- Pupiller izokorik, Göz hareketleri serbest, fundus bilateral değerlendirilemedi
- Fasial asimetri yok, Kranialler kabaca intakt.
- Tonus doğal, Kas gücü 5/5
- DTRler aktif, TDR bilateral flexör
- Serebellar testlere koopere olamadı

OLGU SUNUMU

- EEG:** Zemin ritmi yaşına göre yavaş olup 3-5 Hz delta ve teta ritminde izlenmiştir.

Çekimin sonlarına doğru özellikle oksipital bölgelerde periyodik delta dalgaları izlenmiş olup bu EEG orta dereceli ensefalopati ile uyumlu

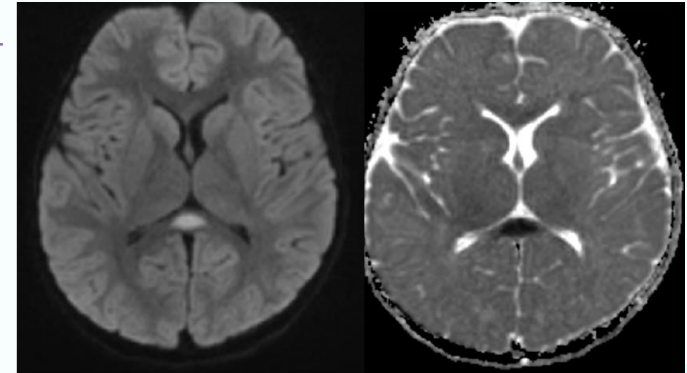

- BOS:** BK normal, PCR negatif

- Laboratuvar:** Lökopenik, CRP hafif yüksek, Hızlı influenza testi +

- MRG (2. gün):**

- Korpus kallozum **spleniumunda oval lezyon**
- **DWI'de hiperintens, ADC'de düşüklük**
- Gadolinyum tutulumu yok → **MERS tip 1** ile uyumlu

OLGU SUNUMU

Tedavi ve İzlem

- **MERS** tanısı kondu
- Destekleyici tedavi (hidrasyon, ateş kontrolü)
- Oseltamivir başlandı
- Levetirasetam idame edildi
- Klinik iyileşme **3 gün içinde**, MRG'de lezyonun **2 hafta içinde kaybolduğu** gözlemlendi

- Nörogelişimsel sekelsiz taburcu edildi
- 3 ay sonraki kontrolde nörolojik muayene tamamen normal

1) ASEM (Acute Shock with Encephalopathy and Multiorgan Failure)

2) AFCE (Acute Fulminant Cerebral Oedema)

- Tanım: Şiddetli ensefalopati
- Klinik Özellikler:
  - Ani baş ağrısı
  - Nörolojik defisitler
  - Kafa tıkanıklığı
- Görüntülenme:
  - MRI: Kısıtlı
- Tanı Kriterleri:
  - Enfelopati
  - Ensefalopati
  - Nörogörüntüleme – fulminant ödem bulguları
  - Eğitim dışı nedenlerin (encefalit, metabolik ya da toksik etkenler) dışlanması

3) HHES (Hemiconvulsion–Hemiplegia–Epilepsy Syndrome)

- Tanım: Ateşli dönemde görülen tek taraflı (hemi-) konvülsiyon nöbeti sonrası kalıcı hemipleji ve sonraki dönemde kronik epilepsi gelişen sendrom.
- Klinik Özellikler:
  - Akut faz: Genellikle küçük yaşta, ateşli enfeksiyon sırasında başlayan şiddetli tek taraflı nöbetler
  - Subakut faz: Nöbet subsidence ettikten sonra gelişen kalıcı tek taraflı motor koordinasyon kaybı/hemipleji
  - Kronik faz: Hemipleji bölgesinden odaklanan epileptik nöbetlerin devamı
- Görüntüleme:
  - MRI/BT: Konvülsiyon bölgesinde akut lezyon veya ödem; kronik dönemde ilgili hemisferik atrofi ve gliotik değişiklikler görülebilir

t içinde ani

on

Enfeksiyonla Tetiklenen Ensefalopati Sendromlarına Uluslararası Konsensus Özeti

Ayırıcı tanı

ITES, enfeksiyöz (HSV ensefaliti vb.) ve otoimmün ensefalitlerden ayırt edilmeli

Tedavi

Kanıtla dayalı standart bir tedavi yok
Hipotermi, IV MPZ, anti-sitokin tedaviler (anakinra, tocilizumab)

Prognoz

Tanının erken konulması, prognostik açıdan belirleyici

Sonuç

ITES için uluslararası kabul görecektanı kriterlerini oluşturarak klinik farkındalığı artırmayı ve gelecekte yapılacak tedaviye yönelik klinik araştırmalara standart bir temel sunma

Eve Götürülmesi Gereken Anahtar Noktalar

KLİNİK

- **ITES**, genellikle enfeksiyona eşlik eden veya onu izleyen **akut ensefalopati** tabloları
- **Bilinç değişikliği, nöbetler, davranışsal değişiklikler** sık eşlik etmekte
- Her alt tipin karakteristik yaş grubu, semptom başlangıç paterni ve sistemik tutulum profili var:
  - **AESD**: 1–2 yaş, bifazik nöbet paterni
  - **ANE**: Bilateral talamik tutulumla seyreden, ağır prognozlu sendrom
  - **MERS**: Klinik olarak hafif, ancak MRI’da tipik splenial lezyon varlığı
  - **FIRES**: Ateşi takip eden refraktor status epileptikus

Eve Götürülmesi Gereken Anahtar Noktalar

TANI

- Tanı dört temel bileşene dayanır:
  - **Ateşli enfeksiyon** (genellikle <7 gün içinde nörolojik semptomlar gelişir)
  - **Klinik ensefalopati** bulguları (bilinç bozukluğu, nöbet, davranışsal değişiklik)
  - **Sendroma özgü nörogörüntüleme** bulguları (örn. AESD'de "bright tree" görünümü)
  - **Alternatif nedenlerin dışlanması**
- **EEG, BOS biyomarkerları (neopterin, sitokinler) ve genetik analizler**, destekleyici
- Enfeksiyöz veya otoimmün ensefalitlerle ayırıcı tanı için tablosal yaklaşım önerilmekte

Eve Götürülmesi Gereken Anahtar Noktalar

TEDAVİ

- Kanıta dayalı standart tedavi bulunmamakta
- **Yaklaşımlar:**
  - ➡ Nöroprotektif önlemler (hipotermi, antikonvülzan tedavi)
  - ➡ Steroid pulse (erken dönemde IV metilprednizolon)
  - ➡ Sitokin hedefli tedaviler (Anakinra, Tocilizumab) — artan ilgi mevcut ancak prospektif çalışmalara ihtiyaç var
- FİRES için ketojenik diyet, immün baskılama ve immünomodülasyon kombinasyonları düşünülmekte

Eve Götürülmesi Gereken Anahtar Noktalar

GELECEK HEDEFLER

- **Biyobelirteç tabanlı tanı** (neopterin, sitokin profili) ve **genetik testler** ile erken tanı güçlendirilmeli
- **Patogeneizde rol oynayan immün yanıt ve genetik yatkınlıkların** (örn. RANBP2, SCN1A mutasyonları) daha iyi anlaşılması hedeflenmekte
- **Klinik alt tiplerin spektrum içi yerleşimi**, örn. AESD vs. AFCE/ASEM gibi geçiş tablolarının netleştirilmesi gerekiyor
- **Multimerkezli prospektif çalışmalar** ile tanı kriterleri validasyonu ve tedavi algoritmaları geliştirilmeli

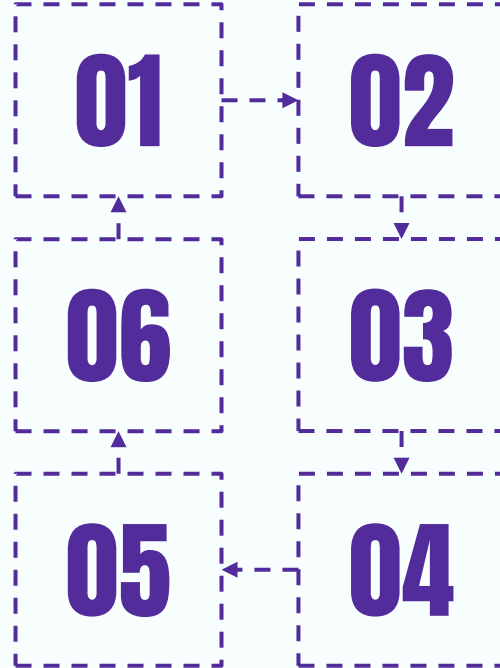

Kısa Klinik Hatırlatıcı: “Şüphelen, Erken Müdahale Et

ITES, postenfeksiyöz değil,
para-enfeksiyöz ensefalopatiler

Gelecekte daha rafine tanı
kriterleri ve kişiselleştirilmiş
tedavi seçenekleri umut
verici

Ağır formlarda steroid ve
anti-sitokin tedaviler erken
düşünülmeli

MRI bulguları genellikle tanı
koydurucudur; EEG ve BOS
biyomarkerları yardımcı

Erken tanı → erken
müdahale → daha iyi
prognoz
MERS genellikle iyi; ANE ve AFCE/ASEM
yüksek mortalite

Tanı koyarken viral ensefalit
ve otoimmün ensefalit
dışlanmalı

TEŞEKKÜR EDERİM

Ayrılık sevdaya dahil..
Özlemle....

ORIGINAL ARTICLE

International consensus definitions for infectious encephalopathy syndromes

Hiroshi Sakuma¹ | Terrence Thomas² | Carly Debinski³ | M
Velda X. Han^{6,7} | Hannah F. Jones⁸ | C
Stephen Malone¹² | Toyojiro Matsuishi^{9,13,14}
Takayuki Mori^{1,16} | Hiroya Nishida^{1,17} |
Jun-ichi Takanashi²⁰ | Masashi Mizuguchi¹⁸

Case Reports | > *Cureus*. 2023 Dec 20;15(12):e50838.
eCollection 2023 Dec.

Mild Encephalopathy With Reversible Splenial Lesion (MERS) in a Child With

Yeka W Nmadu¹, Mindy M Le², Oluwafemi G Aremu³, Kuo Y Chen¹, Adam S R

Affiliations + expand

PMID: 38249260 | PMCID: [PMC10798176](#) | DOI: [10.7759/cureus.50838](#)

Abstract

Mild encephalopathy with reversible splenial lesion (MERS) is a rare clinical-radiologic entity with a favorable prognosis that typically presents with central nervous system symptoms

RESEARCH ARTICLE

Clinical features and imaging manifestations of acute necrotizing encephalopathy in children

Lianhong Wu, Hailun Peng, Yan Jiang, Ling He, Li Jiang, Yue Hu✉

First published: 10 June 2022 | <https://doi.org/10.1002/jdn.10201>

Review | > *Front Neurol*. 2023 May 12;14:1150496. doi: 10.3389/fneur.2023.1150496.
eCollection 2023.

A practical approach to in-hospital management of new-onset refractory status epilepticus/febrile infection related epilepsy syndrome

Zubeda Sheikh^{1,2}, Lawrence J Hirsch²

Affiliations + expand

PMID: 37251223 | PMCID: [PMC10213694](#) | DOI: [10.3389/fneur.2023.1150496](#)

Khoa L Nguyen¹, Daniel McGurty¹, Emily A Innes^{1,2}, Robert Goetti^{4,5}, Terrence Thomas⁶,
Sameer Dal⁷, Sushil Bhandarkar^{5,8}, Jingya Yan^{5,8}, Melanie Wong⁹, Russell C Dale^{1,5},
Shekeeb S Mohammedi^{1,5}

Affiliations + expand

PMID: 35426454 | PMCID: [PMC9545931](#) | DOI: [10.1111/jpc.15981](#)

No abstract available

PubMed Disclaimer

... specific grant from funding
agencies.

Save | Email | Share

...1690. doi: 10.1111/jpc.15981.

Basic seizures and

ORIGINAL ARTICLE

WILEY

Plasma exchange therapy for acute necrotizing encephalopathy of childhood

Kechun Li¹ | Tao Zhang¹ | Gang Liu¹ | Ping Jin¹ | Ying Wang¹ | Lijie Wang¹ | Meixian Xu¹ | Chunyi Liu¹ |
Yingchao Liu¹ | Tao Zhou¹ | Yan Xu¹ | Ying Yang¹ | Bolang Fang¹ | Xin Yang¹ | Chunfeng Liu¹ | Suyun Qian¹

Tedavi Yaklaşımı

Ateş ve enfeksiyonla tetiklenen ensefalopatilerde genel tedavi prensipleri

- ◆ **Hızlı tanı ve destekleyici tedavi esas** Erken dönemde tanı konulması, sekellerin önlenmesi açısından kritik
- ◆ **İmmünmodülatör tedaviler**
  - Özellikle **ANE ve FIRES** gibi olgularda **yüksek doz metilprednizolon** (30 mg/kg/gün, 3-5 gün) ve/veya **IVIG** (2 g/kg)
  - Yanıt alınamayan olgularda **plazmaferez** ve **rituksimab** gibi ileri immünoterapiler
- ◆ **Antikonvülzan tedavi**
  - **FIRES** gibi tablolar için **ketojenik diyet**
- ◆ **Yoğun bakım ve organ destek tedavileri**
  - Bilinç bozukluğu ve solunum yetmezliği durumunda yoğun bakım desteği
  - Hiponatremi, asidoz, hepatik yetmezlik gibi metabolik bozukluklar hızla düzeltilmeli
- ◆ **Altta yatan enfeksiyonun tedavisi**
  - Gerekirse **ampirik antibiyotik ve antiviral tedavi** başlanmalı; etken saptanırsa hedefe yönelik tedaviye geçilmeli (örn. oseltamivir, asiklovir)

International consensus definitions for infection-triggered encephalopathy syndromes

Hiroshi Sakuma¹ | Terrence Thomas² | Carly Debinski³ | Michael Eyre^{4,5} | Velda X. Han^{6,7} | Hannah F. Jones⁸ | Go Kawano⁹ | Vanessa W. Lee^{10,11} | Stephen Malone¹² | Toyojiro Matsuishi^{9,13,14} | Shekeeb S. Mohammad¹⁵ | Takayuki Mori^{1,16} | Hiroya Nishida^{1,17} | Margherita Nosadini^{18,19} | Jun-ichi Takanashi²⁰ | Masashi Mizuguchi²¹ | Ming Lim^{10,22} | Russell C. Dale¹⁷

- **Enfeksiyonların Tetiklediği Ensefalopati Sendromları (Infection-Triggered Encephalopathy Syndromes ITES);**
  - Santral sinir sisteminde, viral enfeksiyonlara bağlı postenfeksiyöz veya paraenfeksiyöz olarak ortaya çıkan, otoimmün/immün aracılı, ensefalitin eşlik etmediği akut nörolojik bozukluklar
  - Klinik; sıklıkla ensefalopati ve nöbetler, daha az sıklıkla hemipleji gibi fokal semptomlar
    - Bulgular enfeksiyöz ve otoimmün ensefalit ile klinik olarak örtüşebilmekte
  - Patofizyolojide; santral sinir sisteminde, hücrel infiltrasyon olmaksızın, enfeksiyonun tetiklediği sitotoksikite ve sitokin fırtınası

Enfeksiyonla Tetiklenen Ensefalopati Sendromlarına Uluslararası Konsensus Özeti

TABLE 7 Core features of ITES syndromes and ITES-related conditions.

	Age	Common pathogens ^{15,16}	Genetic susceptibility ⁴⁰	Neurological manifestations	Systemic involvement
ITES					
AESD	0–3 years	HHV-6, influenza virus	<i>SCN1A</i> , <i>SCN2A</i> variants, <i>ADORA2A</i> , <i>IL1B</i> , <i>STK39</i> polymorphisms	First phase: prolonged seizure; second phase: a cluster of seizures and encephalopathy	Not typically described
ANE	6 months – 5 years	Influenza virus, HHV-6, SARS-CoV-2 virus ⁵¹	Pathogenic variants in <i>RANBP2</i> (ANE1), ³⁰ <i>RNHI</i> (ANE2), ³² or <i>DBRI</i> , ⁴¹ <i>IL-10</i> , HLA-DR, and -DQ polymorphisms	Decreased level of consciousness (coma), seizures	Shock, vomiting, diarrhoea, elevated transaminase and lactate dehydrogenase, thrombocytopenia, coagulopathy
MERS	Young child to adults	Multiple viruses and bacteria	<i>MYRF</i> mutation ⁵² (in rare genetic form)	Delirium, abnormal speech and behaviour, seizures, visual hallucination	Hyponatraemia
ASEM	Infants to school-aged children	Unknown	Unknown	Decreased level of consciousness (coma), seizures	Shock, multiple organ failure (liver and kidney dysfunction), thrombocytopenia, coagulopathy, acidosis, diarrhoea
AFCE	Infants to school-aged children	Unknown (SARS-CoV-2)	Unknown	Decreased level of consciousness (coma), seizures	Unknown
ITES-related conditions					
FIRES	Young children to adults	Unknown	Pathogenic variants in <i>FADD</i> , ⁵³ <i>IL-1RN</i> polymorphism	Refractory status epilepticus (focal-onset, highly refractory)	Drug-induced hypersensitivity syndrome
HHES	Infants and young children	Multiple viruses	Unknown	Unilateral convulsive status epilepticus followed by focal seizures and hemiplegia on the affected side	Not typically described

Abbreviations: AESD, acute encephalopathy with biphasic seizures and late reduced diffusion; AFCE, acute fulminant cerebral oedema; ANE, acute necrotizing encephalopathy; ASEM, acute shock with encephalopathy and multiorgan failure; FIRES, febrile infection-related epilepsy syndrome, HHES, hemiconvulsion–hemiplegia–epilepsy syndrome; HHV-6, human herpesvirus-6; ITES, infection-triggered encephalopathy syndrome; MERS, mild encephalopathy with a reversible splenic lesion.

Enfeksiyonla Tetiklenen Ensefalopati Sendromlarına Uluslararası Konsensus Özeti

TABLE 8 Neuroimaging features and outcome of the individual syndromes.

	Neuroimaging	Prognosis
AESD	MRI: normal at onset; bright tree appearance = diffusion restriction in the subcortical white matter (frontally predominant and usually symmetrical), high signal along the subcortical U-fibres on T2/FLAIR images on days 3–9; bright tree appearance disappears, cortical diffusion restriction, persistent T2/FLAIR hyperintensity in the subcortical white matter on days 9–25. Magnetic resonance spectroscopy: elevated glutamate (1–4 days) and glutamine (4–12 days) peaks.	Variable from normal or mild intellectual disability to severe psychomotor impairment, residual epilepsy.
ANE	Bilaterally symmetrical thalamic lesions: may be absent in the early stage but typically show hypointensity on T1 and hyperintensity on T2, a tri-laminar appearance = an outer ring of facilitated diffusion representing vasogenic oedema, a middle ring of restricted diffusion due to cytotoxic oedema, and a central area of T1-hyperintensity representing necrosis (best seen on DWI, ADC map, and T1 MRI), haemorrhage within a lesion (best seen on susceptibility-weighted imaging), computed tomography can also show early features such as thalamic hypodensity and swelling. Extrathalamic lesions: brainstem tegmentum, cerebral white matter around the lateral ventricles, and cerebellar dentate nuclei (symmetrical).	Generally poor, with high rates of death (28%) and sequelae (56%).
MERS	Reversible lesions in the splenium of corpus callosum: high intensity on T2 and less commonly show iso- or slightly low intensity on T1. DWI shows marked diffusion restriction, typically appearing as an oval lesion with a decreased apparent diffusion coefficient. Symmetrical cerebral white matter lesions may be seen (MERS type 2).	Full recovery in most cases.
AFCE, ASEM	Marked cerebral oedema, MRI may show T2 or FLAIR hyperintensity in the watershed region in the early stages, cortical laminar necrosis may be present during recovery.	The poorest, with most patients dying or surviving with severe neurological disability.
FIRES	No specific findings. Swelling of the hippocampi with T2-hyperintensity followed by atrophy, bilateral perinsular, and/or claustral lesions.	Refractory epilepsy, intellectual disability.
HHES	Hemispheric brain swelling with restricted diffusion, followed by hemispheric cerebral atrophy.	Hemiplegia, epilepsy.

Abbreviations: ADC, apparent diffusion coefficient; AESD, acute encephalopathy with biphasic seizures and late reduced diffusion; AFCE, acute fulminant cerebral oedema; ANE, acute necrotizing encephalopathy; ASEM, acute shock with encephalopathy and multiorgan failure; DWI, diffusion-weighted image; FLAIR, fluid-attenuated inversion recovery; FIRES, febrile infection-related epilepsy syndrome; HHES, hemiconvulsion–hemiplegia–epilepsy syndrome; MERS, mild encephalopathy with a reversible splenial lesion; MRI, magnetic resonance imaging.

Enfeksiyonla Tetiklenen Ensefalopati Sendromlarına Uluslararası Konsensus Özeti

1. Klinik Özellikler

- Enfeksiyon sonrası/ile eş zamanlı gelişen **akut ensefalopati**
- Bilinç bozukluğu, nöbet, davranışsal değişiklikler
- Alt tiplere göre yaş ve sistemik tutulum farklılıkları:
  - **AESD**: Bifazik nöbet paterni, 1–2 yaş
  - **ANE**: Koma, simetrik thalamik lezyon, ağır sekel riski
  - **MERS**: Hafif ensefalopati, splenium lezyonu ile seyredir
  - **FIRES**: Ateşi takip eden gecikmeli, refrakter status epileptikus

2. Tanısal Yaklaşım

- ✓ 4 Temel Tanı Kriteri:
1. **Ateşli enfeksiyon** (genellikle <7 gün)
  2. **Ensefalopati** (≥24 saat bilinç değişikliği)
  3. **Sendroma özgü görüntüleme** (örn. bright tree, thalamus, splenium)
  4. **Ayırıcı tanı dışlanmalı** (viral, otoimmün ensefalitler)

✚ Yardımcı Testler:

- EEG: Diffüz yavaşlama, epileptiform aktivite
- BOS: Pleositoz genelde yok, sitokinler (IL-6, neopterin)
- Genetik: *SCN1A*, *RANBP2*, *FADD* gibi yatkınlık genleri

3. Tedavi Prensipleri

△ Spesifik tedavi yok

📄 Müdahale seçenekleri:

- IV steroid (erken)
- Sitokin blokerleri: Anakinra, Tocilizumab (özellikle FIRES'ta önerilen)
- Ketojenik diyet (FIRES'ta etkili olabilir)
- Refrakter nöbetlerde IV anestezikler

🚫 Antiviral ve Rituksimab etkinliği sınırlı

4. Gelecek Hedefler

- 🌐 Uluslararası tanı kriterlerinin validasyonu
- 🔬 Yeni biyobelirteçlerin (sitokin, genetik panel) kullanıma girmesi
- 🧬 Genetik yatkınlık ve inflamasyon ilişkisi araştırmaları (örn. *FADD*, *IL-1RN*)
- 🏥 Tedavi yanıtlarını değerlendiren prospektif çok merkezli çalışmalar
- ✚ FIRES gibi ITES ile örtüşen sendromların yeniden sınıflandırılması